

เทศน์เช้า วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วันป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เราเกิดมาตามกรรม เวลาคนตายคนเกิดบังคับไม่ได้ มันจะเป็นไปโดยกรรม แต่เวลาคนตายบังคับไม่ได้ แล้วทำไมเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ผู้ที่มีอิทธิบาท ๔ จะอยู่อีกภพหนึ่งก็อยู่ได้ละ” อยู่อีกภพหนึ่งเห็นไหม คนจะตาย..มันตายไปตามเวรตามกรรมนะ

เวลาเราเกิดเราตาย มันสุดวิสัยที่เราจะบังคับได้ มันจะเป็นไปตามอำนาจของกรรม แต่ผู้ที่มีอิทธิบาท ๔ เวลาคนจะตายจิตจะออกจากร่าง จิตจะออกจากร่างเพราะคนมันเปลว คนมันไม่มีสติ เวลาคนตายมันหัดตัวเข้ามา จิตมันหัดความรู้สึกเข้ามาเป็นจุดเดียว แล้วเคลื่อนออกไป

แต่ถ้าเรามีสติพร้อม เวลาเราเป็นลมเห็นไหม วูบวบบบ... นั่นนะ เราไม่รู้ตัวอะไรเลย เวลาตาย วูบ...หายไปแล้ว นี่ไง เราบังคับไม่ได้ แต่ผู้ที่มีอิทธิบาท ๔ จะอยู่อีกภพหนึ่งก็อยู่ได้ มันจะวูบขนาดไหน มันจะมีอาการขนาดไหน สติมันพร้อมไปตลอด คนมีสติอยู่ มันจะตายได้อย่างไร มันตายไม่ได้หรอก..

พอมันตายไม่ได้ บอกว่า เวลาคนเกิด คนตาย มันสุดวิสัยที่จะควบคุมได้ มันเป็นไปตามกรรม เว้นไว้แต่ผู้ที่มีอิทธิบาท ๔ มีจิตตะ วิมังสา ความดูจิต ความเข้าใจจิต ความพอใจ ความฉันทะ วิริยะ อุตสาหะ สิ่งต่างๆ นี้ ถ้ามันมีอยู่ จิตมันจะอยู่อีกภพหนึ่งก็อยู่ได้ เวลาอยู่อีกภพหนึ่งก็อยู่ได้เห็นไหม

อยู่อีกภพหนึ่งอยู่เพราะอะไร อยู่เพราะว่า พอเวลาเราอยู่กับโลก เรามีความทุกข์ไหม.. เรามีความทุกข์ของเราเรามีความกัณหองในหัวใจของเราเรามีความเศร้าหมองทั้งนั้น ความเศร้าหมอง ความฟ่องไสต่างๆ เห็นไหม มันเกิดดับ.. เกิดดับ.. มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เรื่องของจิตเป็นอนิจจัง เรื่องของจิตมันไม่เคยตาย มันมีสภาพอย่างนั้น เราก็เบื่อหน่าย อึดอัดขัดข้อง แต่เวลาจิตมันมีความชุ่มชื้น เราก็มีความสุขไปกับมันชั่วครู่

ชั่วคราไม่เห็นใหม่ สิ่งชั่วครั้งชั่วครา มันเป็นเรื่องของโลก เราอยู่กับโลก เราเกิดมา การเกิดมันเป็นเรื่องที่เราบังคับไม่ได้

แต่เราเกิดมาในปัจจุบัน พระพุทธศาสนาสิ่งนี้เราตั้งใจได้ เราตั้งใจได้นะ เราตั้งใจว่า “เราจะไปไหน เราจะทำอย่างไร” คำว่าตั้งใจขึ้นมาเห็นใหม่ คุณ เวลาพระเราอยู่ป่า อยู่เขา อยู่ในป่าเห็นใหม่ มีบริวาร ๘ มีบาตรใบหนึ่ง ถ้ามีบ้านหรือที่อยู่สักหลัง ๒ หลัง เราก็ดำรงชีพของเราได้แล้ว เราแค่ไปบิณฑบาต แค่ออข้าวเขาดำรงชีวิต เท่านั้นเอง

ปัจจัย ๔ สิ่งที่เรากำลังดิ้นรนแสวงหากันอยู่นี้ มันปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจจัยเครื่องอาศัย เพราะเราหลงทิศ หลงทางไง เราหลงถึงคุณสมบัติคือในหัวใจของเรา เราหลงคุณสมบัติไป เรามองแต่โลกเห็นใหม่

บ้านนั้นมียศสมบัติ มียศบรรดาศักดิ์ บ้านนั้นมีความสุขในบ้าน มันแข่งขันกับตัวเองนะ สถานะของเราเป็นอย่างนี้ สถานะของเราจะต่ำต้อยไปกว่านี้ไม่ได้นะ เราต้องแข่งขันกับสถานะของเรา เราต้องถีบตัวเองขึ้นมาตลอดเวลา เป็นความทุกข์ใหม่ แต่ถ้าเรามีความพอใจของเรา เราอยู่ของเราในสถานะของเรา เห็นใหม่

ในความเป็นมนุษย์ เรามีลมหายใจเข้า ลมหายใจออก เรามีความพอใจของเรา ในชีวิตของเรา มันจะมีความสุขใหม่ มันจะมีความสุขเพราะอะไร ความสุขเพราะจิตใจเราไม่มีตัณหาความทะยานอยาก มันไม่ดิ้นรนของมัน

ถ้ามันดิ้นรนของมัน มันดิ้นรนเพราะอะไร เพราะมันเป็นตัณหาความทะยานอยาก เป็นอวิชชา มันครอบงำจิตของเราไว้นะ เห็นใหม่ ทุกข์ควรกำหนด !

เขาว่าทุกข์.. มันเป็นทุกข์.. สรรพสิ่งที่เราไม่พอใจ เราขัดแย้งใจนั่นก็เป็นทุกข์ ! สิ่งที่เป็นทุกข์นะ นั่นเป็นอริยสัจ ! นั่นเป็นหินลับปัญญา ! นั่นเป็นคุณสมบัติ ถ้าเราเห็นว่าทุกข์ ทำไม่ถึงทุกข์ละ นี้เราไม่เห็นว่าเป็นทุกข์นะ

เราแข่งกับตัวเองไง แข่งกับสถานะของตัวเอง เราจะถีบตัวเองขึ้นไป เราพยายามจะหามาเพื่อดำรงสถานะของตัวเองขึ้นมา แล้วมันเป็นไปตามจริงใหม่ละ สถานะนั้นมันเป็นของจอมปลอม

โลกธรรม ๘ ! มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นของเก่าแก่ มียศเสื่อมยศ ยศ
ของใคร ยศถาวรศักดิ์สิทธิ์ที่ทางโลกเขามอบให้ มันก็มีศัภยภาพ มียศถาวรศักดิ์ แต่ถ้า
คนไปติดมัน คนมีหัวโขนเห็นใหม่ ไปติดมัน คนอยากได้มัน คนวิ่งเต็นไปหา มันจนมี
ความทุกข์ ความเดือดร้อน

แต่เวลาคนที่เขาไม่ได้วิ่งเต็น แล้วยศถาวรศักดิ์มีมาครอบใส่หัว มันก็เป็นเรื่อง
ธรรมดาเขาไม่สนใจนะ คือเขาไม่สนใจ มันได้มาโดยธรรม มันได้มาด้วยบุญกุศล ได้มา
ด้วยการกระทำของเขา สิ่งนั้นเขาไม่คิดใจ เขาไม่แบกไว้ เขาไม่รับ ไม่แบกไว้ให้หนัก มีก็
ทำ ไม่มีก็แล้วกันไป

กับคนที่วิ่งเต็น.. วิ่งแสวงหา.. มันทุกข์ต่างกันไหม ? ถ้ามันทุกข์ต่างกันเพราะ
อะไร เพราะนี่ไง “ทุกข์ควรกำหนด” เพราะอะไร เพราะความดิ้นรนของใจ ถ้าทุกข์ควร
กำหนด ถ้าเรากำหนดเห็นใหม่ สมุทัยควรละ ตัณหาความทะยานอยาก ความต้องการ
ความพลักไส สิ่งที่เราเข้าใจผิด ว่าสิ่งนี้เป็นของไม่ดี

แต่ทั้งที่เป็นของดีมันจะมาถึงเรา เราพลักไสเห็นใหม่ เราพลักไส นี่ก็เป็นตัณหา
ใจ เราพลักมัน เราไสมัน เราไม่ต้องการมัน แต่ความจริงมันเป็นของดี แต่เราไม่รู้ว่าเป็นของดี
มันคืออะไร เราไม่รู้ว่าเป็นอะไรเป็นของดี อะไรเป็นของไม่ดี

ธรรมะเหมือนน้ำฝน ! จืด.. สะอาด.. มีความร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าของโลกมี
รสชาติ เราตื่นเต็นไปกับเขา น้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ ดุติ โลกเขาเห็นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้า
มันเป็นเรื่องของน้ำสุราเมรัยต่างๆ เราชอบกันนะ มีราคา มีค่างวดขึ้นมา เสียเงินเสียทอง
ทำให้สุขภาพเสียไป ทำให้เสียสติ.. ทำให้เสียสติ..

เวลาที่มีสติสัมปชัญญะ เราก็เอาตัวไม่รอดอยู่แล้ว เวลาเมาสุราเข้าไป ขาดสติไป
ไอ้โฮ..มันเก่งไปหมดทุกอย่างเลยเห็นใหม่ เสียทุกอย่างเลย ไม่มีอะไรเป็นประโยชน์เลย
แต่น้ำสะอาด มีประโยชน์ต่อร่างกาย นี่ไง อะไรเป็นคุณงามความดี...!

ถ้าความดีของใคร “ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ” ทุกข์ควรกำหนด ความเป็น
ความทุกข์ ถ้ามีสตินะ..ทุกข์นั้นเป็นหินลับปัญญา ! ทุกข์นั้นเป็นอริสัจ ! ความจริงทุกข์
นั้นเพราะเป็นชีวิตเราเกิดมาไง

เวลาเกิด เวลาตายบังคับไม่ได้ เราบังคับให้เป็นไปตามความปรารถนาของเราไม่ได้ มันเป็นไปตามเวรตามกรรม แต่เวลาเกิดมาแล้วสิ บังคับได้ เวลาเกิดมาแล้วเห็นใหม่ เกิดมาในประเทศอันสมควร เราเกิดมาในพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนเรื่องอะไรล่ะ ..

พุทธศาสนาสอนเรื่องนามธรรม เรื่องความรู้สึก เรื่องหัวใจ แต่สอนนามธรรมๆ มันเป็นเรื่องที่ละเอียดเกินไป มันสอนไม่ได้ ไม่มีอะไรเป็นรูปธรรมได้ ถึงต้องมีประเพณี วิวัฒนาการเห็นใหม่ ประเพณีวัฒนธรรมเป็นเปลือก ดูท่าทาง เสียสละ ทำบุญกุศลกัน ก็เสียสละวัตถุไป

เวลาครูบาอาจารย์นั่งสมาธิภาวนาเห็นใหม่ บุญกิริยาวัตถุ สิ่งที่มีความสุขสบายของเรา อยู่ที่ไหนเราจะทำความสุขเมื่อไรก็ได้ เราไม่ทำ เราจะฝัน เราจะนั่งสมาธิภาวนาเพื่ออะไร เพื่อเอาสิ่งที่เป็นนามธรรมเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นหัวใจให้มันสงบนิ่งเข้ามาให้ได้

ถ้าเวลาจิตที่มันสงบนิ่งไปแล้ว ปัญญาที่เกิดขึ้นมา มันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ สิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เราครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติเข้าไป คือพระผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาพูดถึงสติ พูดถึงสมาธิ พูดถึงปัญญา มันจะเข้าใจได้

แต่พอเราพูดถึงปัญญา เราก็อัปไปเป็นปัญญาทางโลก ปัญญาที่ว่าใช้ปัญญา ใช้วิทยาศาสตร์ต่างๆ เป็นตรรกะ เป็นปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันสื่อสารกันได้ ปัญญาคอมพิวเตอร์ ปัญญาทางโลกไง

แต่ถ้าเป็นปัญญาที่เกิดจากจิต มันไม่มี ! มันเขียนออกมาเป็นตำราไม่ได้ ! เวลาเขียนออกมา ภาวนามยปัญญาเห็นใหม่ เวลาเขียนออกมาเป็นการจำ เราจำมา เราพยายามจำเห็นใหม่ ร่องสมองมันจำได้ ทฤษฎีมันตรวจสอบ มันพิสูจน์ได้

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา เวลามันเกิดขึ้นมาในการภาวนา ผู้ที่รู้ที่เห็น เขาจะคุยกันได้ เขาจะเข้าใจได้ ธรรมสภาจณา เอตมมฺกุคลมฺตุตมํ สิ่งนี้มันจะพ้นจากทุกข์ มันจะควบคุมการเกิดและการตาย การเกิดและการตายเห็นใหม่ มีสติสัมปชัญญะไปตลอดถึงที่สุดแล้วนะ.. มันไม่เกิดไม่ตาย ไม่เกิดไม่ตายเพราะอะไร..

เพราะการเกิดและการตายมันเป็นการเปลี่ยนภพ มันเป็นการเปลี่ยนวาระของจิต จิตมันเปลี่ยนวาระของมันไปเป็นวาระๆ ภพชาติไป.. ภพชาติไป เห็นใหม่ แล้วทำไมไม่มี แรงขับ ไม่มีต่างๆ เพราะอะไร เพราะมีปัญญาที่มันไปชำระล้างแล้ว

มันจะไปเปลี่ยนภพชาติไหนอีกล่ะ เพราะมันไม่มีอวิชา ไม่มีแรงขับออกไปแล้ว สิ่งนี้มันเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ สิ่งนี้มันจะพ้นจากทุกข์ได้ เวลาเราเกิดมาแล้ว เราถึงตั้งตรงได้ ถ้าเราเกิดมาแล้วเราตั้งตรงได้ เราควบคุมตัวเราได้ เราจะปฏิบัติอย่างไรก็ได้ ถ้าเราเกิดมาแล้ว

แต่เวลาเกิด เวลาตาย ควบคุมไม่ได้ ควบคุมได้มันเป็นไปตามกรรม เว้นไว้แต่ เวลาผู้สิ้นกิเลสเห็นใหม่ จะอยู่อีกกับหนึ่งก็อยู่ได้ จะอยู่หรือไม่อยู่ก็อยู่ได้ รั้งไว้ๆ คนเรา ถึงเวลาตายก็ตาย ทำไมใครบูชาอาจารย์ท่านรั้งของท่านไว้ได้ รั้งไว้เพื่ออะไร

เวลาเรามีเวรมีกรรมนะ.. เรามีเวรมีกรรมเหมือนนักโทษเลย นักโทษเวลาเขา ตัดสินจำคุกแล้ว เมื่อไรถึงเวลาเข้า เวลาออก คนมันมีเวรมีกรรม มันเป็นไปตามนั้น แต่ ถ้าคนไม่มีเวร ไม่มีกรรมล่ะ จิตมันหมดเวรหมดกรรมแล้ว มันมีวาระอะไรของมัน มันไม่มีวาระของมันแล้ว

คูสิ เราติดคุก เราก็อยากออกทั้งนั้น เรามาติดคุก.. คุกของมนุษย์นี่ไง เรามาติดคุก ง่ายๆ หนึ่ง เรามาติดภพชาติหนึ่ง เวลามันออกจากวาระนี้ไปเห็นใหม่ แต่เวลาเราติดคุก เราก็ ไม่อยากออก เพราะมันสุขในคุกนี้ เกิดแล้วไม่อยากตาย แล้วมันเป็นไปได้ไหมล่ะ

มันมีวาระของมัน.. จิตมันมีวาระของมัน แต่เราชำระล้าง แล้วจิตมันพ้นจากวาระ นั้นไป พ้นจากวาระเพราะอะไร พ้นจากวาระเพราะเราตั้งตรง แล้วเราประพฤติปฏิบัติของ เราเอง นี่ไง เราปฏิบัติของเรา เราทำตัวของเรา เราทำเพื่อความผ่องใสของหัวใจของเรา

ถ้าเราทำของเราเห็นใหม่ เกิดในพุทธศาสนา เวลาหลวงตาท่านพูดนะ “ศาสนา พุทธเป็นศาสนาที่ประเสริฐมาก !” ศาสนาอื่นไม่มี มันเป็นลัทธิ เป็นความเชื่อ เป็นความ เชื่อเพราะอะไร เพราะเราอาศัยจากข้างนอก เราอาศัยจากพระเจ้า จากต่างๆ อาศัยคนอื่น ทั้งนั้นเลย มันไม่ได้อาศัยตัวเอง.. เราไม่ได้กินเอง.. ไม่ได้ทำเอง.. มันจะอึดเต็มในตัวเอง ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน พุทธศาสนา ! ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เวลาฟังครูบาอาจารย์เทศน์ “กาลามสูตร” อย่าฟังเชื่อ ให้พิสูจน์ !

การเทศน์เห็นใหม่ การเทศน์เป็นการชักนำ.. ชักนำให้เราตั้งสติ ให้เราประพฤติปฏิบัติของเรา ให้เรามีโอกาสในกระทำของเรา แล้วการกระทำของเราเห็นใหม่ เวลามันเข้าไปเผชิญความจริงอันนั้น ความจริงที่เราเผชิญอันนั้นนะ “ปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา” ให้เชื่ออันนั้น

การเชื่อนั้น เด็กมันก็เชื่อประสาเด็กใช่ไหม เด็กมันมีความพอใจของมัน ก็เชื่อประสาเด็กใช่ไหม มันยังไม่โตขึ้นมาใช่ไหม พอเด็กมันโตขึ้นมา ก็พัฒนาขึ้นมาเหมือนกัน

จิตของเราเหมือนกัน มันตรวจสอบ มันพิสูจน์ของมันเห็นใหม่ มันเชื่อของมัน ประสบการณ์สิ่งใด สิ่งที่เราประสบกันเป็นฉกฉวมาริ อุปจารสมาธิ อภินาสมาธิ มันลึกซึ่งแตกต่างกัน ปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา ของเราละเอียดขึ้นไปนี้ ความเห็น ความรู้สึก เราละเอียดขึ้นไป ให้เชื่ออันนั้น ให้เห็นอันนั้น ให้พิสูจน์อันนั้น

นี่พุทธศาสนา ! “ผู้ใดปฏิบัติเหมือนเรา จะอยู่ถึงภาคตะวันตกขนาดไหน ก็เหมือนอยู่ใกล้เรา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้หลอกใคร.. ให้พิสูจน์ ! เวลาใครทำขึ้นไปแล้วจะเหมือนกัน เข้าไปถึงจุดแล้วจะเหมือนกัน

แต่ในปัจจุบันนี้ มันไม่เหมือนเพราะอะไร ไม่เหมือนเพราะมันเป็นการจำมา เป็นการจำเห็นใหม่ มันมีพลังงานคือตัวจิต ตัวจิตคือการจำ คือสัญญา สัญญาคือขั้น ๕ มันระหว่างจิต ระหว่างพลังงานกับความคิดกับขั้น ๕ ความจำจากขั้น ๕ มันอยู่ข้างนอก มันอยู่เปลือกเห็นใหม่ เหมือนลัทธิศาสนาต่างๆ ให้ฟัง อ้อนวอน ให้ฟังกับใครก็ได้ เราจะมีที่ฟังจากข้างนอก จะไม่มีที่ฟังจากข้างใน แต่ในการจำมา มันก็จำมาจากข้างนอก เพราะจำมา มันเป็นข้างนอก มันเป็นเปลือก

แต่ความจริงมันไม่มี เพราะความจริงมันอวิชา ความจริงมันสกปรก ความจริงสกปรก แต่มันเป็นความจำ จำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แต่เวลา

ประพาศปฏิบัติขึ้นมา ความจำแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เวลาที่ธรรมะ
ขึ้นมาเห็นใหม่ ผู้ที่ตรัสรู้เองโดยชอบ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจก
พุทธเจ้าเท่านั้น

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติศัพท์ไว้ บัญญัติสมมุติไว้ เพราะ
สมมุติมันมีเท่านั้นเห็นใหม่ เวลาผู้ที่ประพาศปฏิบัติแล้ว มันก็พูดธรรมอันเดียวกันนี้แหละ
แต่มันพูดออกมาจากความจริงรองรับ มีองค์ความรู้ความจริงออกมา มันพูดออกมามัน
ถูกต้องไปหมดเห็นใหม่

แต่ถ้าเป็นความจำ พุทธธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกันนี้
แหละ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมมุติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าบัญญัติไว้ สมมุติบัญญัตินี้ที่พระพุทธรเจ้าบัญญัติไว้ พอบัญญัติไว้ขึ้นมา เราก็พูด
บัญญัตินั้นล่ะ แต่ความจริงเราไม่มี พอความจริงไม่มี มันไม่มีต้นมีปลายเห็นใหม่ พูดแต่
ศัพท์ แต่ไม่มีที่มาที่ไป

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ พูดศัพท์แล้วยังมีที่มาที่ไปอีกด้วย เพราะศัพท์นี้มาจาก
ไหน ศัพท์ชื่อมันมาจากไหน แล้วชื่อมันจบแล้วมันมีอะไรต่อไป นี่ไง ความจริงมันเป็น
อย่างนี้ นี่พุทธศาสนาเห็นใหม่

พุทธศาสนา ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิก
บาน” พุทธโธเห็นใหม่ หัวใจทุกคนมีพลังงาน หัวใจทุกคนมีพุทธะอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว เรา
เกิดมาถึงมีศักยภาพ เราเกิดมาเป็นญาติกันโดยธรรม เราเกิดมามีร่างกายและจิตใจเสมอ
ภาค มีสิทธิ์ที่จะประพาศปฏิบัติเหมือนกัน

เรื่องของอำนาจวาสนา เราเกิดมาอำนาจวาสนาเรามีมันไม่เท่ากัน แต่เรามีสิทธิ์
เหมือนกัน เรามีหัวใจเหมือนกัน เรามีความรู้สึกเหมือนกัน เรามีความทุกข์เหมือนกัน อม
ทุกข์อยู่ในใจนี้เหมือนกัน แล้วเราจะพ้นจากทุกข์ได้ทุกๆ คน

ถ้าทุกๆ คนทำได้ สิทธิเรามีอยู่แล้ว เพียงแต่เราจะ “ตั้งธง” ไหม เราจะสู้ไหม เรา
จะปฏิบัติไหม เราจะเอาจริงไหม ถ้าเราจะเอาจริงขึ้นมา เราจะทำจริงของเราขึ้นมา มันจะ
เป็นความจริงของเราขึ้นมา

ครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ ครูบาอาจารย์ท่านก็สมบุกสมบันมาก่อน ถ้าครูบา
อาจารย์ท่านไม่สมบุกสมบันมาก่อน ถ้าไม่เห็นความจริงขึ้นมา ท่านจะเอาความจริงอะไร
มายืนยันกับเรา

เหมือนประชาธิปไตยไง เสียงข้างมากยกมือ พับ พับ พับ นี่ไง แล้วเราเสียงเดียว
มันจะไปสู้กับใคร แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้วนะ ยกมือส่วนยกมือนะ ความจริงส่วน
ความจริงนะ

นี่ก็เหมือนกัน.. ครูบาอาจารย์ท่านกว่าจะพ้นจากสมมุติบัญญัติมา มันต้องมีการ
จัดการกัน มันต้องมีการบริหารจัดการ การพัฒนา การฆ่ามัน การทำลายมันมา ไอ้การฆ่า
การทำลายอันนั้น แต่ถ้าเราทำจริงขึ้นไป มันจะประสบเหมือนกัน แล้วมันจะเห็น
เหมือนกันเห็นไหม

เวลาเหมือนกัน ถึงที่สุดแล้วสิทธิเสมอภาค...สิทธิเสมอภาค เรามีหัวใจเหมือนกัน
นะ คุณ...คุณความรู้สึกเราสิ มันยิ่งใหญ่ขนาดไหน ใครจะมาบังคับได้ ความรู้สึกในหัวใจ
ของเรา ปัญญาของเรา ความรู้ของเรา มันยิ่งใหญ่ขนาดไหน ใครบังคับของเราได้ ไม่มี
ใครบังคับเราได้เลย

แต่สติของเราบังคับมันได้ สติของเรา ปัญญาของเราเปลี่ยนแปลงมันได้ แล้ว
เปลี่ยนแปลงถึงที่สุดแล้ว มันเป็นสมบัติของเราละ แล้วมันจะพ้นจากทุกข์ที่เราอมทุกข์ๆ
กันอยู่ ที่มันทุกข์ๆ อยู่ นี่ มันถึงที่สุดแล้ว มันจะแก้ไขของมัน

จิตใจของคนยิ่งใหญ่ !! ความรู้สึกของเรานี้ยิ่งใหญ่ !! เราจะใช้สติปัญญา
อย่างไร แก้ไขตัดแปลงให้ความยิ่งใหญ่นี้เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ สะอาดบริสุทธิ์ด้วย
ความยิ่งใหญ่ แล้วเราจะไม่ต้องมาอมทุกข์ใจ

ชีวิตนี้เกิดมา .. ติดคุงของมนุษย์ แล้วเวลามันชำระกิเลสแล้วเห็นไหม สอุปาทิ
เสสนิพพาน ถึงที่จิตสะอาดบริสุทธิ์แล้ว ก็ยังติดคุกในมนุษย์นี้แหละ เพราะเวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว ๔๕ ปี ร่างกายก็ยังบังคับอยู่ นี่ แต่จิตใจมัน
พ้นไปแล้ว มันถึงไม่การเกิดและการตายใจ

ปัจจุบันนี้ จิตใจมนุษย์ ร่างกายมนุษย์ มันติดคุกนี้ เราใช้กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระแก้ไข เราจะพ้นจากคุกที่นี่ ทั่วๆ ที่มีชีวิตอยู่เดี๋ยวนี้ แล้วมันจะมีอะไรตายอีกล่ะ บอกว่า การเกิดและการตายมันเป็นไปตามกรรม ไม่มีใครบังคับมันได้ แต่ถ้ามันพ้นจากคุกแล้ว จะอยู่อีกก็ปหนึ่งก็อยู่ได้ จะอยู่อย่างไรก็อยู่ได้ มันพ้นไปแล้ว แล้วมันจะทำอย่างไรให้มันพ้นทุกข์ มันเป็นไปได้นะ เราทำได้นะ ทุกคนมีสิทธิเหมือนกัน เรามีร่างกายและหัวใจเหมือนกัน มีร่างกายและจิตใจเหมือนกัน

เราฟังเทศน์เป็นทางวิชาการ เป็นปริยัติ เป็นสิ่งที่มา.. ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ฟังแล้วเอาไปใคร่ครวญ ฟังแล้วประพฤติปฏิบัติ ฟังแล้วหาแง่หามุม.. หาแง่หามุมให้ใจมันพัฒนา

ถ้าเราพัฒนาขึ้นมาแล้วมันจะเหมือนกัน แล้วถึงที่สุดนะ มันถึงเป้าหมายอันเดียวกัน เป้าหมายของพระพุทธศาสนา คือพ้นจากทุกข์ เอวัง